

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БАНКТІК ЕМЕС СЕКТОРЫНЫҢ
АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ**

2015 ЖЫЛҒЫ 1 ҚАЗАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША

Алматы 2015 ж.

Мазмұны

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНКТІК ЕМЕС СЕКТОРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ	3
I. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ	3
1. АКТИВТЕР	3
2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ	4
2. МІНДЕТТЕМЕЛЕР	5
4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ	6
5. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ	6
II. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ	8
1. АКТИВТЕР	8
2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ	9
3. МІНДЕТТЕМЕЛЕР	9
4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ	10
5. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ	11

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНКТІК ЕМЕС СЕКТОРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының банктік емес секторы 3 ипотекалық ұйым және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын 5 ұйым (бұдан әрі – банктік емес ұйымдар) ретінде берілген.

1-кесте. Банктік емес сектордың құрылымы

Банктік емес сектордың құрылымы	01.01.15	01.10.15
Ипотекалық ұйымдардың саны, оның ішінде:	3	3
- жарғылық капиталына мемлекет 100% қатысатын ипотекалық ұйымдар	1	1
- ипотекалық ұйымдар	2	2
Банктік емес ұйымдардың саны, оның ішінде	5	5
<i>Жалғыз акционері агроөнеркәсіп кешені саласындағы ұлттық басқарушы холдинг болып табылатын ұйымдар</i>	4	4
<i>Ұлттық почта операторы</i>	1	1
Банктік емес ұйымдардың еншілес ұйымдарының саны	9	8

I. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ

1. АКТИВТЕР

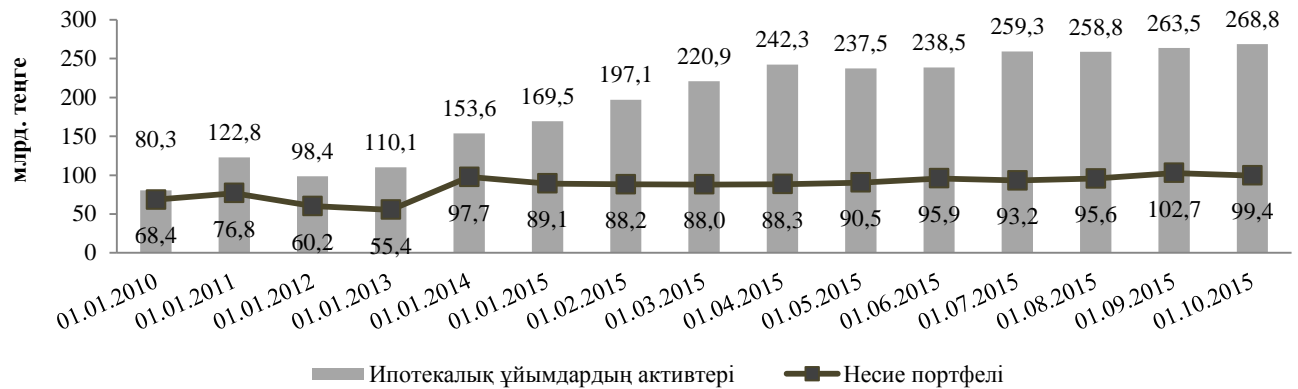
2-кесте. Қазақстан Республикасының ипотекалық ұйымдарының жиынтық активтерінің құрылымы

Ипотекалық ұйымдардың жиынтық активтерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2015		01.10.2015		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Ақша	0,1	0,1%	0,3	0,1%	200,0%
Ағымдағы шоттар	7,7	4,5%	56,5	21,0%	633,8%
Бағалы қағаздар	20,6	12,2%	14,6	5,4%	-29,1%
Басқа банктерге орналастырылған салымдар	31,1	18,3%	27,3	10,2%	-12,2%
Клиенттерге берілген қарыздар, оның ішінде "Кері РЕПО" операциялары	89,1	52,6%	99,4	37,0%	11,5%
Негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтер	9,8	5,8%	18,0	6,7%	83,7%
Клиенттерге ХҚЕС талаптары бойынша берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)	-3,4	-2,0%	-3,9	-1,5%	14,7%
Басқа активтер	14,5	8,6%	56,5	21,0%	289,7%
Активтердің барлығы	169,5	100,0	268,8	100%	58,6%

2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдар активтерінің жиынтық мөлшері 268,8млрд.теңге болды, бұл жылдың басындағы көрсеткіштен 99,3 млрд. теңгеге немесе 58,6%-ға көп.

Ипотекалық ұйымдардың активтері құрылымының маңызды үлесін клиенттердің қарызы алады – 37,0% (99,4млрд.теңге), ағымдағы шоттар – 21,0% (56,5 млрд.теңге), өзге активтер – 21,0% (56,5млрд.теңге).

1- график. ҚР ипотекалық ұйымдарының активтері мен несие портфелінің динамикасы

2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ

2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдардың жиынтық несие портфелі 99,4млрд. теңге болды, бұл 2015 жылдың басында қалыптасқан көрсеткіштен 10,3млрд. теңгеге немесе 11,5%-ға көп.

Есепті күнге құрылған провизиялар 3,9 млрд. теңгені құрады (ипотекалық ұйымдардың несие портфеліндегі қалыптастырылған провизиялардың үлес салмағы 3,9%).

3-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының несие портфелінің құрылымы

Көрсеткіштер	01.01.2015		01.10.2015		Өсімі (%)
	млрд. теңге	жиынтығынд а %-бен	млрд. теңге	жиынтығынд а %-бен	
Несие портфелі (негізгі борыш), оның ішінде:	89 092	100,0%	99 358	100,0%	11,5%
Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар	0	0,0%	0	0,0%	0
Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар	86 576	97,2%	83 647	84,2%	-3,4%
Клиенттерге қаржы лизингі	2 313	2,6%	15 449	15,5%	567,9%
Клиенттердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі	203	0,2%	262	0,3%	29,1%
Бағалы қағаздармен "кері РЕПО" операциялары	0	0,0%	0	0,0%	0
Анықтама үшін: ХҚЕС бойынша провизиялар	3 371	3,8%	3 901	3,9%	15,7%

4-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының несие портфелінің сапасы

Көрсеткіштің атауы / күні	01.10.2015	
	Негізгі борыш сомасы, млн. теңге	жиынтығынд а %-бен
Несие портфелі (негізгі борыш)	99 358	100,0%
Негізгі борыш және/немесе есептелген сыйақы бойынша мерзімі өткен берешегі жоқ қарыздар	88 095	88,7%
Мерзімі өткен берешегі бар қарыздар, оның ішінде:	11 263	11,3%
1 күннен 30 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	5 666	5,7%
31 күннен 60 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	1199	1,2%
61 күннен 90 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	534	0,5%
90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	3 864	3,9%

90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздарды ХҚЕС бойынша провизиялармен жабу коэффициенті

101,0%

2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдардың жиынтық несие портфеліндегі мерзімі өткен берешегі бар қарыздардың үлес салмағы 11,3% (немесе 11 263 млн. теңге) болды. Есепті күні негізгі борыш бойынша 90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар 3 864 млн. теңге немесе несие портфелінен 3,9% болды.

2. МІНДЕТТЕМЕЛЕР

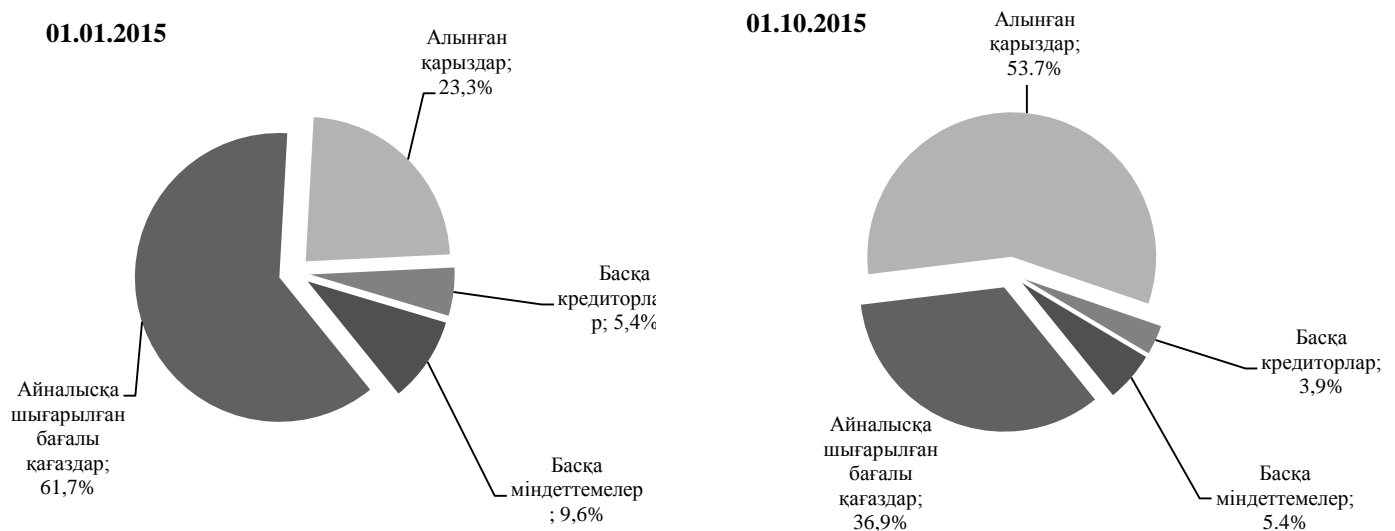
Ипотекалық ұйымдар міндеттемелерінің жиынтық мөлшері 2015 жылдың басындағы деректермен салыстырғанда 97,0 млрд. теңгеге немесе 79,2%-ға ұлғайып, 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 219,5 млрд. теңге болды.

Ипотекалық ұйымдардың міндеттемелері құрылымында алынған қарыздар түріндегі міндеттемелер (53,7%) басым болды.

5-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

Ипотекалық ұйымдардың жиынтық міндеттемелерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2015		01.10.2015		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Алынған қарыздар	28,6	23,3%	117,9	53,7%	312,2%
Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар	75,6	61,7%	81,1	36,9%	7,3%
Басқа кредиторлар	6,6	5,4%	8,6	3,9%	30,3%
Басқа міндеттемелер	11,7	9,6%	11,9	5,4%	1,7%
Міндеттемелердің барлығы	122,5	100,0%	219,5	100,0	79,2%

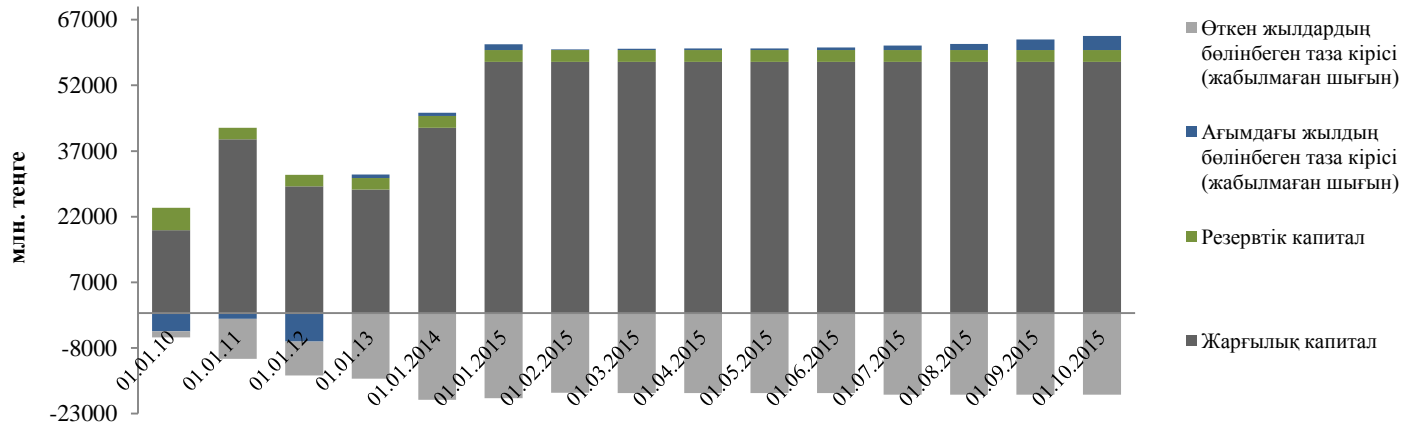
2-график. Ипотекалық ұйымдар міндеттемелерінің құрылымы

4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

Ипотекалық ұйымдардың баланстық меншікті капиталы 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 49,2 млрд.теңге болды, бұл ағымдағы жылдың басында қалыптасқан көрсеткіштен 2,2 млрд. теңгеге көп.

3 -график. Ипотекалық ұйымдардың меншікті капиталының құрылымы

Ипотекалық ұйымдардың реттеуші меншікті капиталының мөлшері 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 52,6 млрд. теңге болды. Ал жылдың басында осы көрсеткіш 52,2 млрд.теңге болған еді.

Меншікті капиталдың жеткіліктілігі	01.01.2015	01.10.2015
Төленген меншікті капитал (оның ішінде қосымша капитал), млрд.теңге	63,2	63,2
Есептік меншікті капитал, млрд.теңге	52,2	52,6
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_1 \geq 0,06$)	0,274	0,176
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_1 - 2 \geq 0,06$)	0,315	0,262
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_1 - 3 \geq 0,12$)	0,354	0,288

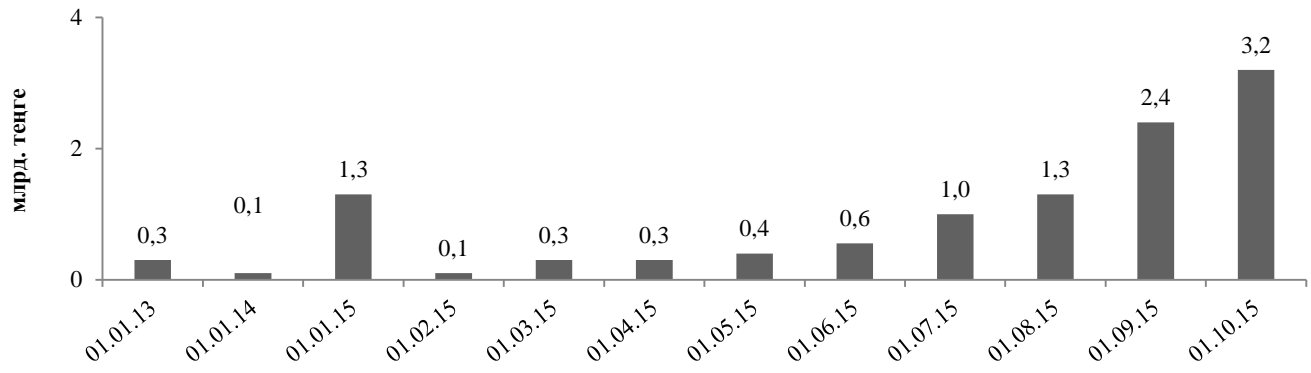
5. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ

7-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының кірістілігі

Ипотекалық ұйымдар 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 3,2 млрд.теңге мөлшерінде таза пайда алды.

Ипотекалық ұйымдардың кірістілігі, млрд. теңгемен	млрд. теңге		
	01.10.2014	01.10.2015	Өсімі %-бен
Сыйақы алумен байланысты кірістер	11,9	14,0	17,6
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	9,3	9,2	-1,1
Сыйақы алумен байланысты емес кірістер	7,8	39,3	403,8
Сыйақы төлеуге байланысты емес шығыстар	8,8	38,4	336,4
Операциялар бойынша ықтимал шығынға резервтер (резервтерді қалпына келтіру)	0,1	1,3	1200,0
Корпоративтік табыс салығы	0,2	1,2	500,0
Таза кіріс (шығын)	1,3	3,2	146,2

4 - график. Ипотечкалық ұйымдардың пайдасы (шығыны)

II. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ

1. АКТИВТЕР

8-кесте. Банктік емес ұйымдардың жиынтық активтерінің құрылымы

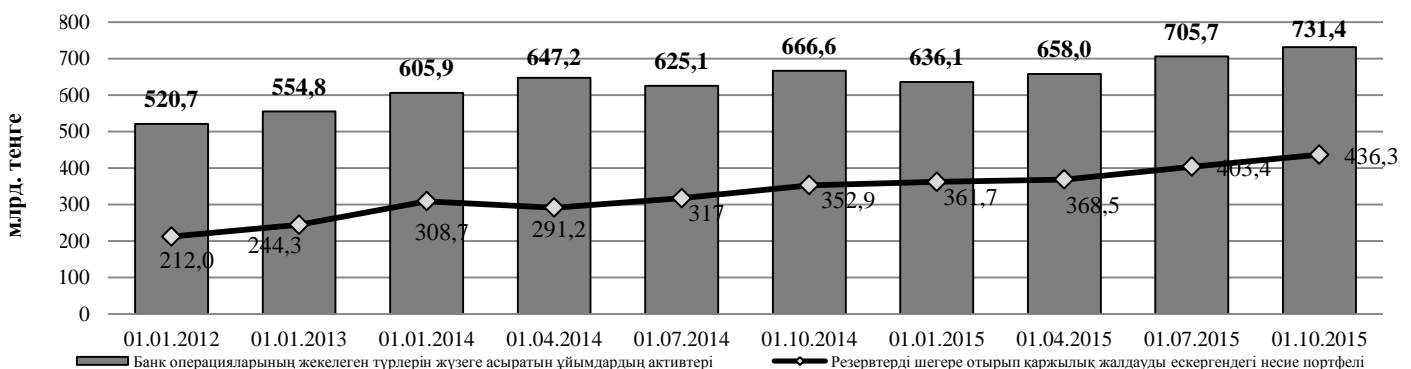
Банктік емес ұйымдардың жиынтық активтерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2015		01.10.2015		Өсімі %-бен
	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Ақшалай қаражат және ақшалай қаражаттың баламалары	56,1	8,8	49,4	6,8	-11,9
Орналастырылған салымдар	23	3,6	24,3	3,3	5,7
Бағалы қағаздар	11,7	1,8	10,6	1,4	-9,4
Берілген қарыздар	204,3	32,1	259,4	35,5	27,0
Қаржылық жалдау	157,4	24,7	176,8	24,2	12,3
Басқа заңды тұлғалардың капиталына инвестициялар және реттелген борыш	24,8	3,9	22,6	3,1	-8,9
Дебиторлық берешек	52,1	8,2	80,4	11,0	54,3
Басқа активтер	106,7	16,8	107,9	14,8	1,1
Активтердің барлығы	636,1	100,0	731,4	100,0	15,0

2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша банктік емес ұйымдардың жиынтық активтері жылдың басынан 15,0%-ға ұлғайып, 731,4 млрд. теңге болды.

Жылдың басымен салыстырғанда дебиторлық берешек 54,3%-ға, берілген қарыздар 27,0%-ға ұлғайғаны байқалады, бұл ретте ақшалай қаражат және ақшалай қаражаттың баламалары 11,9%-ға төмендеді.

Банктік емес ұйымдар активтерінің жалпы сомасында заңды және жеке тұлғаларға берілген қарыздар – 35,5% (259,4 млрд.теңге), қаржылық жалдау – 24,2% (176,8млрд. теңге), басқа активтер –14,8% (107,9 млрд.теңге), ақшалай қаражат және ақшалай қаражаттың баламалары – 6,8% (49,4млрд. теңге) және дебиторлық берешек –11,0% (80,4млрд. теңге) алады.

5-график. Банктік емес ұйымдардың активтері мен несие портфелінің динамикасы

2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ

2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша банктік емес ұйымдардың жиынтық несиесі портфелі (қаржылық жалдауды ескергенде) 469,4 млрд. теңге болды.

Мерзімі өткен берешегі бар қарыздардың банктік емес ұйымдардың жиынтық несиесі портфеліндегі үлес салмағы 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 25,1% (немесе 117,9 млрд. теңге) болды. Есепті күні негізгі борыш бойынша 90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар 88,0 млрд. теңге немесе несиесі портфелінен 18,7% болды.

Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкес несиесі портфелі бойынша қалыптастырылған провизиялар (резервтер) 47,8 млрд. теңге немесе банктік емес ұйымдардың жиынтық несиесі портфелінен 10,2% болды.

9-кесте. Банктік емес ұйымдардың несиесі портфелінің сапасы

Көрсеткіштің атауы /күні	01.10.2015	
	Негізгі борыш сомасы, млн. теңге	жиынтығында %-бен
Несие портфелі, оның ішінде қаржылық жалдау	469,4	100,0%
Негізгі борыш бойынша мерзімі өткен берешегі жоқ қарыздар	351,4	74,9%
Мерзімі өткен берешегі бар қарыздар, оның ішінде:	117,9	25,1%
1 күннен 30 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	18,4	3,9%
31 күннен 60 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	8,3	1,8%
61 күннен 90 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	3,2	0,7%
90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	88,0	18,7%
<i>Анықтама үшін: ХҚЕС бойынша провизиялар</i>	47,8	10,2%

3. МІНДЕТТЕМЕЛЕР

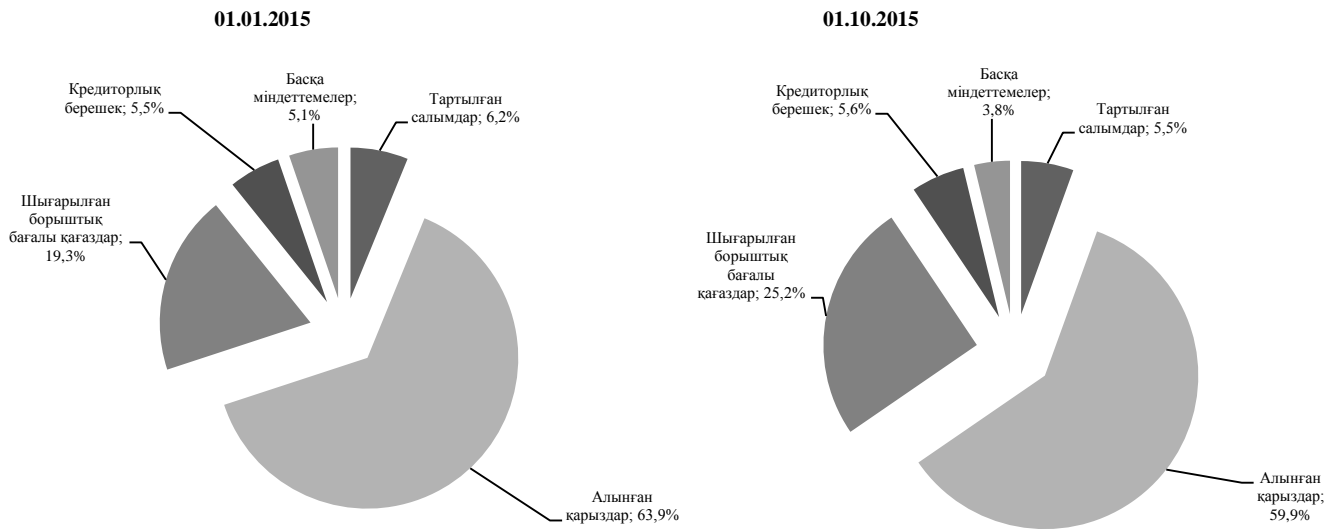
Банктік емес ұйымдар міндеттемелерінің жиынтық мөлшері 2015 жылғы 1 қаңтардағы деректермен салыстырғанда 94,8 млрд. теңгеге немесе 28,2%-ға ұлғайып, 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 430,9 млрд. теңге болды.

Жылдың басымен салыстырғанда банктік емес ұйымдар міндеттемелерінің құрылымында шығарылған борыштық бағалы қағаздардың 67,4%-ға, кредиторлық берешектің 30,6%-ға, алынған қарыздардың 20,3%-ға және тартылған салымдардың 14,4%-ға ұлғайғаны байқалады. Банктік емес ұйымдардың міндеттемелері құрылымында алынған қарыздар түріндегі міндеттемелер басым болды (59,9%).

10-кесте. Банктік емес ұйымдардың жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

Банктік емес ұйымдардың жиынтық міндеттемелерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2015		01.10.2015		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Тартылған салымдар	20,8	6,2	23,8	5,5	14,4
Алынған қарыздар	214,6	63,9	258,1	59,9	20,3
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	64,8	19,3	108,5	25,2	67,4
Кредиторлық берешек	18,6	5,5	24,3	5,6	30,6
Басқа міндеттемелер	17,3	5,1	16,2	3,8	-6,4
Міндеттемелердің барлығы	336,1	100,0	430,9	100,0	28,2

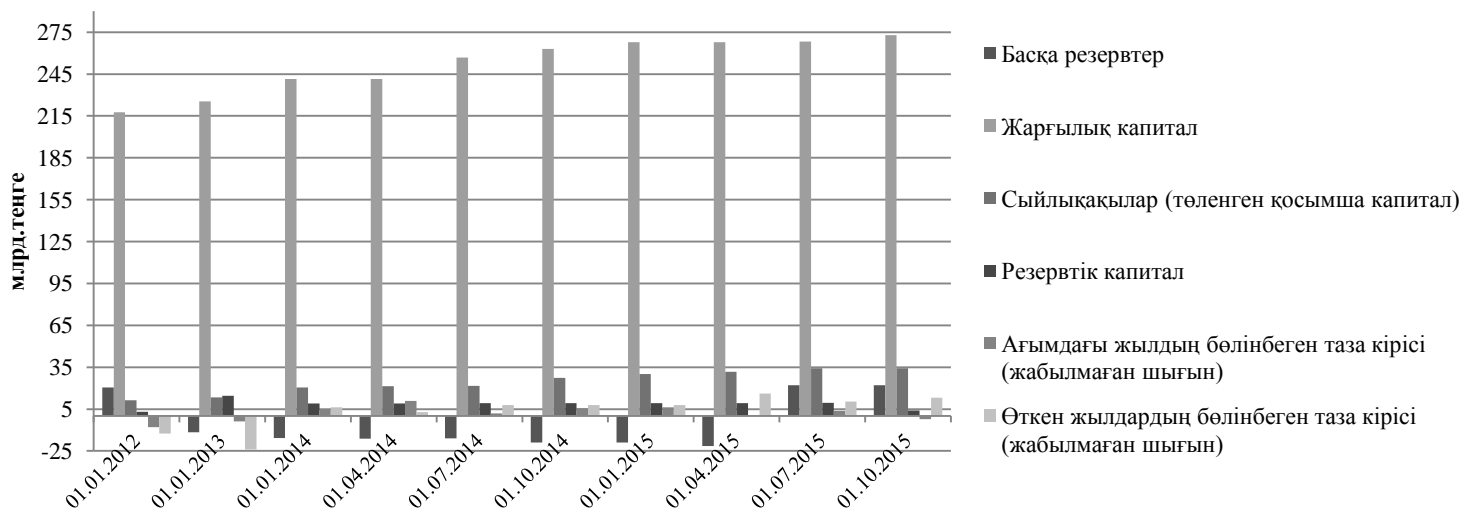
7-график. Банктік емес ұйымдар міндеттемелерінің құрылымы.

4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

Банктік емес ұйымдардың баланстық меншікті капиталы 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 300,4 млрд.теңге болды, бұл 2015 жылғы 1 қаңтарда қалыптасқан көрсеткіштен 0,4 млрд. теңгеге немесе 0,1%-ға көп.

8-график. Банктік емес ұйымдардың меншікті капиталының құрылымы

11-кесте. Меншікті капитал жеткіліктілігі

Ұлттық басқарушы холдингтің еншілес ұйымдарының меншікті капиталының жеткіліктілігі	01.01.2015	01.10.2015
Төленген жарғылық капитал, млрд. теңге	276,4	279,7
Есептік меншікті капитал, млрд. теңге	267,1	265,2
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (к1)	0,489	0,422
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (к1-2)	0,606	0,453
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (к1-3)	0,542	0,406

Ұлттық почта операторының меншікті капиталының жеткіліктілігі	01.01.2015	01.10.2015
Меншікті капитал, млн. теңге	12,6	18,8
Меншікті қаражат жеткіліктілігінің коэффициенті	0,240	0,321
Ағымдағы өтімділік коэффициенті	0,473	0,474

Агроөнеркәсіп кешені саласындағы ұлттық басқарушы холдингтің еншілес ұйымдарының реттеуші меншікті капиталының мөлшері 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 265,2 млрд. теңге болды. Осы көрсеткіш ағымдағы жылдың басында 267,1 млрд. теңге болған еді.

Есепті күні ұлттық почта операторының меншікті капиталының мөлшері 18,8 млрд. теңге болды.

5. БАНКТИК ЕМЕС ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ**12-кесте. Банктік емес ұйымдардың кірістілігі**

Банктік емес ұйымдардың кірістілігі¹	01.10.2014	01.10.2015	<i>млрд. теңге</i> Өсімі, %-бен
Кірістер жиынтығы, о.і.	79,5	53,8	-32,3
Сыйақы алумен байланысты кірістер	24,4	30,0	23,0
Сыйақы алумен байланысты емес кірістер	2,1	1,5	-28,6
Басқа кірістер	50,2	22,3	-55,6
Шығыстар жиынтығы, о.і.	63,4	48,3	-23,8
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	12,3	14,2	15,4
Сыйақы төлеуге байланысты емес шығыстар	12,4	0,0	-100,0
Басқа шығыстар	40,6	34,1	-16,0
Резервке аударылғанға дейінгі пайда (шығын)	15,7	5,5	-65,0
Операциялар бойынша ықтимал залалға резервтер (резервтерді қалпына келтіру)	7,4	6,2	-16,2
Корпоративтік табыс салығы	1,4	0,8	-42,9
Таза кіріс (шығын)	6,9	-1,5	-121,7

¹Пайда мен шығындар туралы есепке сәйкес

Банктік емес ұйымдар 2015 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 1,5 млрд. теңге мөлшерінде шығынға ұшырады.

10-график. Банктік емес ұйымдардың пайдасы (шығыны)

